

Rädda Barnens remissvar SOU 2024:65 Kommuners och regioners grundläggande beredskap inför kris och krig

Inledning

Rädda Barnen har beretts möjlighet att svara på remiss angående SOU 2024:65 Kommuners och regioners grundläggande beredskap inför kris och krig.

Rädda Barnen varken avslår eller tillstyrker de specifika förslagen i utredningen. Däremot:

- kommenterar vi ett antal resonemang och förslag i utredningen utifrån ett barnrättsperspektiv, samt
- kommenterar helheten i utredningen och dess förslag utifrån ett barnrättsperspektiv.

Vi svarar på remissen utifrån ett barnrättsperspektiv med FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) som grund. Till stöd i tolkningen av barnkonventionen använder sig Rädda Barnen främst av uttalanden från FN:s kommitté för barnets rättigheter (FN:s barnrättskommitté).

Rädda Barnens kommentarer bygger på erfarenheter i kombination med vår expertis om barnets rättigheter och hur dessa ska implementeras i Sverige.

Rädda Barnen har lång erfarenhet av att arbeta i kriser och konflikter internationellt, erfarenheter som kan vara till nytta när något liknande händer i Sverige. Rädda Barnen har även numera erfarenheter av att arbeta i Sverige i tider av kriser eller när stora mängder av människor på flykt kommer till Sverige samtidigt. Rädda Barnen ställde snabbt om och säkerställde olika verksamheter för barn under Covid-pandemin, liksom för barn som kom och sökte asyl under 2015 och efter att kriget i Ukraina bröt ut. Rädda Barnen i Sverige har också erfarenhet av att bemöta barn som befunnit sig i en akut kris, genom insatser för de barn som kom hem efter Tsunamikatastrofen i Sydostasien 2004 och kriget i Libanon 2006.

Rädda Barnens synpunkter utifrån ett helhetsperspektiv

Rädda Barnen välkomnar utredningens förslag om en heltäckande lagstiftning om kommuners och regioners grundläggande beredskap inför kris och krig.

- Rädda Barnen välkomnar särskilt att vikten av likvärdighet i beredskap i hela landet tydliggörs i lagstiftningen.
- Rädda Barnen betonar vikten av att tydliggöra hur denna likvärdighetsprincip ska förverkligas över hela landet.
- Rädda Barnen vill se, än tydligare än vad som framgår av betänkandet, hur likvärdigheten kommer att följas upp på nationell nivå - inte enbart på länsnivå genom länsstyrelserna.

De verksamhetsområden som är kommuners och regioners huvudansvar rör grundläggande mänskliga rättigheter så som rätten till utbildning, tillgång till hälso- och sjukvård, och skydd mot våld och övergrepp. Vi vill betona vikten av att tydliggöra hur denna likvärdighetsprincip

ska förverkligas över hela landet. Sverige har fått återkommande kritik från FN:s barnrättskommitté om den bristande likvärdigheten i Sverige vad gäller hur barns rättigheter tillgodoses, senast 2023.¹ Barnrättskommittén rekommenderade även att regeringen utser ett nationellt organ som ska ansvara för ett ändamålsenligt genomförande av barnkonventionen på såväl nationell som lokal och regional nivå.² I linje med denna rekommendation anser Rädda Barnen att det än tydligare än vad som framgår av betänkandet bör framgå hur likvärdigheten kommer att följas upp på nationell nivå, inte enbart på länsnivå genom länsstyrelserna.

- **Rädda Barnen vill se att det skyndsamt utreds ur ansvarshänseende, vilken förmåga privata aktörer ska ha att upprätthålla sina samhällsviktiga verksamheter under fredstida krissituationer och höjd beredskap, för att därigenom också tydliggöra deras medverkan i planering och förberedande åtgärder.**

Avsaknad av barnrättsperspektiv

- **Rädda Barnen förespråkar ett förtydligande av barnrättsperspektivet, såsom det är formulerat i barnkonventionen, genomgående i såväl lagtexten som i författningskommentarerna i den kommande propositionen.**
- **Rädda Barnen menar att för att säkerställa att barnets rättigheter tillgodoses vid kris eller höjd beredskap, behöver barnrättsperspektivet genomsyra kommuner och regions planering och förberedande åtgärder.**

Rädda Barnen saknar genomgående ett barnrättsperspektiv i utredningen och anser även att utredningen har haft ett otillräckligt barnperspektiv i sitt arbete. Rädda Barnen vill understryka att de mänskliga rättigheter som barn har, enligt såväl barnkonventionen som andra internationella konventioner, även gäller under tider av kris och krig.

I propositionen till inkorporeringen av barnkonventionen framhåller regeringen att ett syfte med inkorporeringen är att ett barnrättsbaserat synsätt ska genomsyra all verksamhet för och med barn. Ett barnrättsperspektiv i lagstiftningsprocessen lyfts fram särskilt.³ Kris och krig är något som i högsta grad kommer att påverka barn, och det är då mycket viktigt att den lagstiftning som ligger till grund för att kommuner och regioner ska ha beredskap har ett tydligt barnrättsperspektiv. Genom att säkerställa att barnrättsperspektivet genomsyrar planeringen och förberedelserna som kommuner och regioner ska ha, blir det lättare att säkerställa att barnets rättigheter tillgodoses när krisen eller kriget kommer.

Exempelvis behöver en kommun alltid se till att barnets rätt till utbildning, fritid, hälsa- och sjukvård, skydd och stöd säkerställs. Beroende på vilken form av kris eller katastrof det handlar om, kan tillvägagångssättet behöva justeras. Om vi tar barnets rätt till utbildning, som exempel, så kan det säkerställas på olika sätt:

- Under en pandemi kan det handla om att utbildningen sker digitalt;

¹ Se FN:s kommitté för barnets rättigheters sammanfattande slutsatser och rekommendationer avseende Sverige från 1993, 1999, 2005, 2009, 2015 och 2023.

² Se FN:s kommitté för barnets rättigheter. Sammanfattande slutsatser och rekommendationer om Sveriges kombinerande sjätte och sjunde rapport (CRC/C/SWE/CO/6-7). Punkt 8.

³ Prop 2017/18:186 Inkorporering av FN:s konvention om barnets rättigheter. Sid 74-75.

- Om det har skett en skolskjutning, behöver insatser genomföras för att säkerställa att barnen känner sig trygga nog att gå tillbaka till skolan och fortsätta sin utbildning på samma plats där skjutningen har skett;
- I en situation av väpnad konflikt kan man behöva inrätta skyddsrum där det finns både barnvänliga platser, men också möjlighet att bedriva viss sorts undervisning.

En beredskapsplan kan vara allmän, men åtgärderna utifrån den behöver kunna justeras efter den specifika situation som råder och vilka grupper av barn det är som har drabbats. Det är ett sätt att säkerställa barnets bästa enligt artikel 3 i barnkonventionen. För att säkerställa ett barnrättsperspektiv är det viktigt att ta in barns åsikter och tankar om vad som kan behövas i tider av kris och krig, i enlighet med artikel 12 i barnkonventionen.

Rädda Barnen vill särskilt belysa vikten av ett barnrättsperspektiv när det gäller information till allmänheten, inrättandet av särskilda samlingsplatser, verkställighet av utrymningar och inkvartering under höjd beredskap samt i de risk- och sårbarhetsanalyser som ska göras. Se mer om detta nedan.

Avsaknad av fokus på barn i särskilt utsatta situationer

Rädda Barnen beklagar att utredningen belyser särskilt sårbara och utsatta grupper endast i vissa specifika förslag och inte som en genomgående fråga i betänkandet. Rädda Barnen anser att detta är ett perspektiv som behöver finnas med genomgående.

- **Rädda Barnen vill särskilt betona vikten av att i förväg analysera vilka människor i närsamhället som lever i utsatthet. Dessa människor riskerar att vid kris och höjd beredskap drabbas särskilt hårt och de kan även vara svårare att nå. Kommuner och regioner behöver planera och åtgärda för hur de ska nås och hur deras rättigheter ska tillgodoses vid kris och höjd beredskap.**
- **Rädda Barnen vill betona att barn generellt också kan ses som en särskilt utsatt grupp.**
- **För att säkerställa att de mest utsatta grupperna beaktas i beredskapen för kris och höjd beredskap, anser Rädda Barnen att dessa grupper, inklusive barn, behöver tas med i analys, planering och förberedande åtgärder.**

Rädda Barnen vet av erfarenhet att de som drabbas värst av kris och krig är personer, i synnerhet barn, som redan befinner sig i utsatta situationer, exempelvis barn med funktionsnedsättning, barn i socioekonomisk utsatthet, barn som är allvarligt sjuka eller barn som utsätts för våld. Den extra sårbarhet vissa grupper av barn har behöver beaktas särskilt i beredskapen hos kommuner och regioner. Rädda Barnen vill här betona att barn generellt också kan ses som en särskilt utsatt grupp, i synnerhet om barn separeras från sina föräldrar eller andra viktiga vuxna omsorgspersoner. Det är därför av stor vikt att betona barnets rätt till och behov av föräldrar eller andra vuxna omsorgspersoner i arbetet med kommuner och regioners beredskap.

För att säkerställa att de mest utsatta grupperna beaktas i beredskapen för kris och krig, kan responsen med fördel byggas utifrån dessa gruppers behov. För att detta ska kunna ske, behöver de grupperna, inklusive barn, inkluderas i analys, planering och förberedande åtgärder.

Rädda Barnen vill särskilt betona vikten av att i förväg kartlägga vilka människor i närsamhället som lever i utsatthet, särskilt barn. Dessa människor riskerar att vid kris och höjd beredskap drabbas särskilt hårt och de kan även vara svårare att nå. Kommuner och regioner behöver planera och åtgärda för hur de ska nås och hur deras rättigheter ska tillgodoses vid kris och höjd beredskap. Som exempel identifierades följande under Covid-pandemin:

- Familjer som levde i trångboddhet utsattes för en högre risk för smittspridning
- Barn i trångboddhet hade mindre möjlighet till studiero när undervisningen bedrevs digitalt (i Sverige främst gymnasieelever som hade digital undervisning under lång tid).
- När undervisning bedrevs digitalt blev det tydligt hur viktig skolmaten är för barn som lever i ekonomisk utsatthet.
- Misshandel i hemmet ökade.

Ett annat exempel är vid naturkatastrofer som översvämningar och stora skogsbränder, där hem exempelvis översvämmas och mycket förstörs, där har familjer som redan lever i ekonomisk utsatthet svårare att hantera extra utgifter. Försäkringen täcker vanligtvis inte alla kostnader.

Vikten av samverkan med civila samhället

- **Rädda Barnen anser att samverkan mellan kommuner/regioner och civilsamhällets organisationer och trossamfund är centralt såväl före, under och efter en kris för att samhället ska stå så väl rustat som möjligt vid kris och höjd beredskap.**
- **Rädda Barnen vill påminna om vikten av att civilsamhället som aktör före, under och efter kris har behov av stöd genom finansiering för att kunna upprätthålla en kontinuerlig krisberedskap, samverkan och möjlighet att agera vid kriser.**

Vid kris agerar civilsamhället ofta snabbt, med stor kunskap och har även förmågan att mobilisera frivilliga krafter. Aktörer i civilsamhället har etablerade relationer med olika delar av samhället och högt förtroende. Aktörer i civilsamhället har även möjlighet att nå grupper i samhället med bristande förtroende för det offentliga. Kommuner och regioners samverkan med civilsamhällets organisationer och trossamfund är följaktligen centralt före, under och efter en kris. Det är också viktigt att resurssätta civilsamhällets krisberedskap.

Särskilt om risk- och sårbarhetsanalyser

I avsnitt 6.3.5 går utredningen igenom behovet av att kommuner och regioner genomför risk- och sårbarhetsanalyser av deras verksamhet om kris eller höjd beredskap inträffar. Rädda Barnen är positiva till att risk- och sårbarhetsanalyser ska tas fram. Dock saknas även här ett tydligt barnrättsperspektiv.

- **Rädda Barnen förespråkar att de föreskrifter som ges om vad risk- och sårbarhetsanalysen ska innehålla, ska ha ett tydligt barnrättsperspektiv och tydliggöra behovet av barnkonsekvensanalyser för olika verksamheter.**

Som nämnts ovan är barn en särskilt sårbar grupp. Kommuner och regioner har också ett stort ansvar för genomförandet av barns rättigheter, inte minst rätt till utbildning, rätt till hälso- och

sjukvård och rätt till skydd och stöd. En risk- och sårbarhetsanalys behöver därför ha ett särskilt fokus på de verksamheter som finns för barn och som tillgodoser deras rättigheter, så att dessa kan fortsätta i en tid av kris eller höjd beredskap.

Rädda Barnen anser att de föreskrifter som ges om vad risk- och sårbarhetsanalysen ska innehålla, ska ha ett tydligt barnrättsperspektiv och inte minst tydliggöra behovet av barnkonsekvensanalyser för olika verksamheter. MSB har idag med barnrättsperspektivet i sin "Planeringsinriktning för civil beredskap. Ett underlag till stöd för fortsatt planering", vilken kan tjäna som förebild.⁴

En risk- och sårbarhetsanalys bör också särskilt ta upp konsekvenser utifrån om det sker en kris kopplat till miljöförstöring eller klimatförändringar, och då även här ha ett barnrättsperspektiv. Detta är också områden där barn kan få svårare att få sina rättigheter tillgodosedda. Vid olika katastrofer som översvämningar och värmeböljor har vi i Sverige de senaste åren sett att barn periodvis exempelvis inte har fått sin rätt till utbildning tillgodosedd fullt ut då skolor behövt stängas. Folkhälsomyndigheten har gjort en risk- och sårbarhetsanalys av hälsokonsekvenser av klimatförändring i Sverige. Där tar de bland annat upp att t ex små barn generellt är särskilt utsatta vid naturkatastrofer och därmed tillhör riskgrupp vid bl a värmeböljor samt ras och skred.⁵ Rädda Barnen vill också påminna om den allmänna kommentar som FN:s barnrättskommitté har tagit fram om barnets rättigheter och klimatkrisen⁶, som kan vara en god vägledning i detta arbete.

Särskilt om information till allmänheten

Rädda Barnen välkomnar att utredningen föreslår att kommuner och regioner ska ha en informationsskyldighet till allmänheten i krissituationer och höjd beredskap. Detta är dock återigen ett område där det saknas ett barnrättsperspektiv och Rädda Barnen anser att det är av yttersta vikt att detta tydliggörs i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

- Rädda Barnen vill se centrala och lokala kanaler för krisinformation riktade till barn och tillförsäkra att barn har kännedom om dessa informationskanaler.
- Rädda Barnen betonar vikten av att informationen behöver nå alla barn. Information behöver tillgängliggöras på olika sätt och grupper av barn och familjer som samhället har svårare att nå behöver identifieras före en kris och kanaler till dem behöver arbetas upp.
- Rädda Barnen vill se att information vid kriser tas fram till barn samtidigt som till vuxna.
- Rädda Barnen vill betona vikten av förebyggande information även till barn, exempelvis vad gäller tillgång till skyddsrum, och att främja barns medvetenhet om och beredskap för händelser relaterade till klimatförändringen.

Rädda Barnen vill betona vikten av att barnanpassad information ges till barn i samband med kriser. Lokala och regionala informationskanaler vid kris behöver tillgängliggöras även för barn.

⁴ [planeringsinriktning-for-civil-beredskap---ett-underlag-till-stod-for-fortsatt-planering.pdf](#)

⁵ [Hälsokonsekvenser av klimatförändring i Sverige - En risk- och sårbarhetsanalys](#)

⁶ FN:s kommitté för barnets rättigheter. Allmän kommentar nr 26 (2023) on children's rights and the environment, with a special focus on climate change. (inte tillgänglig på Svenska 2025-02-07).

För detta behöver barn involveras i arbetet, så att kommunen/regionen med säkerhet vet att de gör information och använder kanaler som faktiskt når fram till barn.

Det är viktigt att informationen når alla barn. Informationen behöver därför tillgängliggöras på olika sätt t ex med bildstöd, på olika språk och anpassas för barn i olika åldrar. Barn som lever i utsatthet och barn som har låg tilltro till samhället behöver också nås av information. Dessa grupper av barn och familjer behöver identifieras före en kris och kanaler till dem behöver arbetas upp.

Det är också viktigt att information vid kriser tas fram till barn samtidigt som till vuxna då barn ofta får kännedom om en händelse genom t ex sociala medier och rykten som snabbt sprids. Det är av stor vikt att det snabbt finns tillförlitlig information att tillgå för barn. Barn behöver också ha kännedom om dessa kanaler för krisinformation innan en kris inträffar. Det är inte tillräckligt att förlita sig till att skola och föräldrar ger informationen till barn. Det behöver finnas upparbetade centrala och lokala kanaler för detta. Exempel på informationskanaler till barn är Lilla Aktuellt, Duo-appen, Lilla krisinfo, särskilda pressträffar riktade till barn, P4 kan antagligen fungera även för information till barn genom särskilda sändningar till barn om andra kanaler ligger nere. Kommuner och regioner bör också fundera på om de på något sätt kan nå ut till barn via olika sociala medier.⁷

Förebyggande information är viktig även till barn, exempelvis vad gäller tillgång till skyddsrum, samt annan relevant kunskap. Detta bör också inkludera att främja barns medvetenhet om och beredskap för händelser relaterade till klimatiförändringen, t ex värmeböljor, översvämningar och bränder, så att de vet hur de kan skydda sig själva. Detta var också något FN:s barnrättskommitté rekommenderade Sverige vid sin senaste granskning.

Särskilt om särskilda samlingsplatser

I avsnitt 6.4.2 föreslås att varje kommun ska ha tillgång till en eller flera särskilda samlingsplatser, dit medborgare kan ta sig när en utrymning behöver verkställas eller om det annars finns särskilda skäl att använda sådana platser.

- Rädda Barnen anser att det i lagtext eller författningskommentar, till den av utredningen föreslagna lagen LKRB 3 kap 2§, bör tydliggöras att med första hjälp avses här såväl somatisk som psykologisk första hjälpen.
- När kommunerna bestämmer var särskilda samlingsplatser ska finnas, behöver detta ske utifrån ett barnperspektiv. Det är ur stor vikt för barn att det inte är för långt till en samlingsplats.
- Rädda Barnen förespråkar en hög kunskapsnivå gällande barns reaktioner och behov i kris, i synnerhet psykologisk första hjälp till barn i kris vid de särskilda samlingsplatserna.
- Samlingsplatserna behöver vara anpassade för att vara trygga och säkra för barn, även för barn som blivit separerade från sina trygga vuxna och behöver därför planeras utifrån ett barn- och barnrättsperspektiv och de unika risker som barn kan utsättas för i en kris.

⁷ Se FN:s kommitté för barnets rättigheter. Sammanfattande slutsatser och rekommendationer om Sveriges kombinerande sjätte och sjunde rapport (CRC/C/SWE/CO/6-7). Punkt 35.

- **Rädda Barnen vill se att om en samlingsplats ska användas för en längre period, ska det också finnas möjlighet att inrätta särskilda barnvänliga platser separerade från de särskilda samlingsplatserna.**
- **Rädda Barnen vill också påminna om vikten av samverkan med civilsamhället kring särskilda samlingsplatser.**

I förslaget definieras vad som behöver finnas tillgängligt på en särskild samlingsplats. Rädda Barnen anser att det i lagtext eller författningskommentar bör tydliggöras att med första hjälp avses såväl somatisk som psykologisk första hjälpen.

Det är av stor vikt för alla, inte minst för barn, att det finns tillgång till psykologisk första hjälp vid en samlingsplats. Vid t ex en utrymning kommer många människor att vara i någon form av kris och ha behov av stöd för att klara av den akuta situationen. Personal på samlingsplatserna behöver ha utbildning i psykologisk första hjälp för barn. Dessutom kan de som kommer till samlingsplatsen bli ett stöd för varandra. Det är viktigt att det på plats finns material om hur man som vuxen kan bemöta barn i kris. Här har Rädda Barnen ett stort utbud som går att använda.

Rädda Barnen vill betona vikten av en hög kunskapsnivå gällande barns reaktioner och behov i kris, i synnerhet psykologisk första hjälp till barn i kris. Barns behov vid och efter skrämmande händelser är delvis skilda från vuxnas behov. Dessa behov rör framför allt: mesta möjliga tillgång till trygga och lugna vuxna; förutsägbarhet; skydd från exponering av ytterligare skrämmande intryck; samt upplevelse av sammanhang och stöd i att förstå sina känslomässiga och fysiska reaktioner. Ett barn som får ett gott omhändertagande av vuxna vid skrämmande händelser utifrån principer för psykologisk första hjälp löper mindre risk att utveckla psykisk ohälsa på sikt. En mindre andel barn med psykisk ohälsa är en vinst för både individ och ett samhälle i kris eller krig.⁸

När kommunerna bestämmer var samlingsplatser ska finnas, behöver detta ske utifrån ett barnperspektiv. Det är av stor vikt för barn att det inte är för långt till en samlingsplats. Detta innebär att även en kommun som har relativt liten befolkningsmängd, kan behöva flera samlingsplatser, om de geografiska avstånden är för stora.

Rädda Barnen har stor erfarenhet av arbete med "samlingsplatser". Internationellt går dessa samlingsplatser under benämningen "evacuation center" och är oftast skolor eller andra kommunala byggnader. Erfarenheten är att dessa samlingsplatser riskerar att skapa utsatta situationer för barn. Internationellt har vi t.ex. sett hur belysningen i och av en samlingsplats, samt placering av hygieninfrastruktur som toaletter och handfat, kan ha en direkt inverkan på säkerheten för barn som befinner sig på platsen. En samlingsplats fysiska planering kan därmed inverka på barns trygghet och även hur väl barn kan tillgodogöra sig de tjänster som erbjuds.

De unika risker som barn kan utsättas för i en kris kan t ex vara att separeras från sin familj, utsättas för våld, övergrepp och exploatering eller utveckla psykisk ohälsa. Planering och åtgärder behöver göras för att reducera dessa risker. I detta måste såväl en

⁸ Krisstöd vid allvarlig händelse, Socialstyrelsen (2018) [Krisstöd vid allvarlig händelse](#) eller [About PFA | The National Child Traumatic Stress Network](#).

jämställdhetsintegrerad som barnrättsintegrerad riskanalys ingå för de särskilda samlingsplatserna.

Tillgång till information och möjlighet att kommunicera är av stor vikt vid de särskilda samlingsplatserna. Det är därför viktigt att tänka in olika behov som t ex språkkompetens, teckenspråk och barnanpassad information vid en särskild samlingsplats.

Av förslaget framgår att samlingsplatsen ska vara för en akut fas, men den behöver ändå vara trygg för alla som vistas där. Vid behov, om samlingsplatsen ska användas för en längre period, ska det också finnas möjlighet att inrätta särskilda barnvänliga platser separerade från de särskilda samlingsplatserna.

Rädda Barnen vill också påminna om vikten av samverkan med civilsamhället kring särskilda samlingsplatser. Rädda Barnen har stor erfarenhet av att sätta upp så kallade barnvänliga platser i samband med kris och konflikter, t.ex. i Rumänien kopplat till gränsövergångarna från Ukraina.⁹ Barnvänliga platser etableras ofta separat från en samlingsplats och inte i direkt anslutning, då risker för barn ökar på grund av den stora frekvensen av människor omkring en samlingsplats.

Särskilt om utrymning och inkvartering

Det behöver också säkerställas ett tydligt barnrättsperspektiv i frågan om utrymning och inkvartering. Här vill Rädda Barnen särskilt framhålla vikten av att barn inte separeras från sina föräldrar eller andra vuxna omsorgspersoner.

- **Rädda Barnen förespråkar att ett särskilt fokus läggs på förutsättningarna för att barn ska kunna evakueras tillsammans med sina föräldrar eller annan vuxen omsorgsperson och att familjegrupper alltid hålls ihop.**

Inför och vid varje katastrofsituation bör förberedelser vidtas för att hjälpa föräldrar att hålla reda på sina barn. Exempel finns från Nigeria där mammor uppmuntrades att lära ut namn och hemort också till små barn. De delade också ut långa snören till mammorna, med vilka de kunde binda fast barnen vid sin handled för att på så vis förhindra att de kom ifrån varandra i de hemåtvändande flyktingströmmarna.

Inför en förutsebar folkomflyttning eller katastrofsituation bör barnen försees med någon form av identifiering, t.ex. i form av armband med den viktigaste informationen.

⁹ Läs mer [Våra barnvänliga platser - Rädda Barnen](#)

Riskerna med att evakuera ensamma barn från konfliktområden är så stora att detta inte rekommenderas. Ett undantag är om minst en förälder eller en nära släkting som barnet känner väl följer med. Vid evakueringar som gjordes från Sarajevo under kriget, försvann barn på grund av dålig registrering, slarv eller medvetna kriminella handlingar.

Övriga reflektioner

- **Rädda Barnen vill betona att staten behöver säkerställa tillräcklig finansiering till kommuner och regioner för att de ska klara kostnadsökningarna som förväntas till följd av den nya lagen.**
- **Rädda Barnen vill betona vikten av en fungerande psykiatrisk traumavård för barn i tid av fredstida kriser och höjd beredskap.**

Många barn kommer vid sådana omständigheter oundvikligen exponeras för potentiellt traumatiserande händelser och därmed ökar risken för att de utvecklar Posttraumatiskt stressyndrom (PTSD).

Vi ser i vårt samarbete med vårdgivare i Ukraina konsekvenserna för de barn som utvecklat PTSD till följd av kriget. De får, utöver ett stort lidande, begränsade möjligheter att tillgodose sitt behov av skydd. Vi har exempelvis erfarenhet av barn som inte vågar gå ner i skyddsrum då de associerar skyddsrum med tidigare traumatiserande upplevelser.

Tillgången till behandling av PTSD och annan traumarelaterad ohälsa är idag, i fredstid, inte tillräcklig. För att försäkra oss om att barn i kris och krig ska ha tillgång till behandling ser vi ett stort behov av att omgående prioritera utveckling och resurssättning av en fungerande psykiatrisk traumavård för våra barn.

Stockholm 14 februari 2025

Sara Damberg
Avdelningschef Sverigeprogrammet
Rädda Barnen